

Zelený úřad

Projekt Zelený úřad, jeho průběh a výstupy

Partneři projektu

Úvod

Studijní cesta do ČR

Studijní cesta na Island

Kodex

Závěr

Partneři projektu

Nositel projektu – Město Benešov

Město Benešov leží necelých čtyřicet kilometrů jihovýchodně od Prahy v kraji mezi řekou Sázavou a bájnou horou Blaník. Jeho výhodná poloha na dopravních tepnách a atraktivní přírodní i kulturní prostředí jej předurčuje stát se zajímavým střediskem turistického ruchu. Město má cca 16 000 obyvatel a leží 360 metrů n. m.

K nejvýznamnějším průmyslovým podnikům dnes patří Pivovar Ferdinand, a.s. (pivo Ferdinand), mlékárna Danone, a.s., firma BAEST Machines & Structures, a.s. a další. O kulturní život v Benešově pečuje Městské kulturní středisko, Městská knihovna a Muzeum umění a designu s expozicí grafického designu, fotografie a kolekcí české grafiky 20. stol. a současného sochařství.

Partner projektu - Benátky nad Jizerou

Město Benátky nad Jizerou, které má 7 000 obyvatel, leží u rychlostní komunikace mezi Prahou a Mladou Boleslaví. Zachovalý půdorys a dispozice středověkých Nových Benátek společně s areálem zámku s parkem, vinicí a dalšími památkami včetně sochařské výzdoby byly důvodem k vyhlášení městské památkové zóny. Kulturní činnost města zajišťuje odbor kultury městského úřadu, knihovna, muzea a dům dětí a mládeže. Nejbližší okolí města je vhodné k vycházkám v lesích, v nivě Jizery nebo k projížďkám na kole, lodkou či na koni. Zajímavostí je určitě golfový areál Resort Paradise, který vznikl na území bývalého vojenského prostoru Mladá (Milovice).

Zahraníční partner projektu - Environice

Environice je islandská nezisková společnost zaměřená na environmentální poradenství. Její sídlo se nachází v islandském městě Borgarnes. Jde o nejvýznamnější islandskou organizaci, která aktivně hledá, jak zlepšit ochranu životního prostředí a přístup municipalit, podnikatelů a dalších subjektů k udržitelnému rozvoji. Hlavní náplní práce společnosti je poradenství municipalitám při zavádění principů Místní Agendy 21. Ředitelem společnosti je pan Stefán Gíslason, M.Sc., jehož hlavní oblastí zájmu je implementace trvale udržitelného rozvoje na místní úrovni, udržitelnost cestovního ruchu a certifikace municipalit.

Projekt byl podpořen v rámci Blokového grantu „Fond technické asistence“ Finančního mechanismu EHP/Norska.

Poděkování

Partneři projektu si dovoluují poděkovat:

- Ministerstvu financí ČR, Centru pro zahraniční pomoc za poskytnutí finančních prostředků na realizaci projektu
- partnerské organizaci Environice za spolupráci při přípravě a realizaci celého projektu
- expertům v oblasti veřejné správy a životního prostředí Islandu, kteří se věnovali české delegaci při její studijní cestě na Island a byli aktivními a příjemnými účastníky studijní cesty do České republiky
- expertům v oblasti veřejné správy a životního prostředí České republiky, kteří se zúčastnili studijní cesty na Island
- všem, kteří se na realizaci jednotlivých aktivit projektu podíleli

Obsah

Partneři projektu	1
Poděkování	1
Úvod	2
Studijní cesta do České republiky	4
Studijní cesta na Island	11
Kodex	17
Závěr	18

Úvod

Projekt vznikl díky skutečné potřebě zavést reálná opatření v oblasti efektivního provozu úřadů jednotlivých měst a získat nové poznatky, inspiraci a informace v oblasti tzv. Zeleného úřadování. Obě česká města usilují o zavádění jednotlivých opatření, ať organizačních nebo i investičních, aby naplnila principy ekologicky šetrného chování. Projekt byl zcela logickým vyústěním předchozích snah v obou municipalitách (realizované projekty v letech 2008-2010, dosažené úspěchy), ale především jasným navazujícím počinem studijních cest do Norska a na Island, kterých se zúčastnili vedoucí představitelé obou měst (tajemnice města Benešov, starosta a místostarosta města Benátky nad Jizerou) a stali se tak nositeli nového islandského projektu. Studijní cesty uskutečněné v roce 2010 jim přinesly důležité podněty pro další rozvoj obou municipalit v souladu s principy udržitelného rozvoje české veřejné správy. Realizátorem a nositelem obou projektů, uskutečněných v roce 2010 byla MCN o.p.s., která aktivně v této oblasti působí.

Tvorba konceptu projektového záměru

Hlavním cílem projektu byla spolupráce a výměna zkušeností mezi municipalitami Islandu a českými městy Benešov a Benátky nad Jizerou, která vystupují v předkládaném projektu jako partnerská města, v oblasti zavádění environmentálně šetrného a ekonomicky výhodného provozu institucí veřejné správy. Grant z Finančního mechanismu EHP/Norsko, Blokovaný grant „Fond technické asistence“ přispěl k naplnění stanoveného cíle umožněním realizace studijních cest a pracovního workshopu, vydání brožury a kodexu ekologicky šetrného chování. Na základě takto získaných zkušeností bude rozvinut proces zavádění environmentálně šetrného a ekonomicky výhodného provozu obou institucí veřejné správy významných měst ve Středočeském kraji.

Město Benešov se od roku 2008 začalo výrazným způsobem orientovat a zaměřovat na systém ekologicky šetrného úřadování, a to realizací prvního, takto pojatého projektu v rámci Programu pro udržitelnou spotřebu a výrobu pod názvem „Hodnocení možností udržitelné spotřeby a výroby na Městském úřadě v Benešově“. Tento projekt byl spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem. Cílem bylo celkové zhodnocení potenciálu v oblastech spotřeby energie, materiálu, dobrého a hospodárného provozu úřadu.

Příprava projektu

Z praktického hlediska je nutné upozornit na některé činnosti, které je třeba uskutečnit v období přípravy celého projektu. Jako velmi prospěšné pro realizaci projektu se ukázala skutečnost, že vedoucí představitelé obou partnerských měst, ale i zástupci islandského partnera, mohli **osobně prožít, jak takový projekt vypadá**, a to nejen účastí na projektech realizovaných společností MCN,o.p.s. Hlavní aktéři projektu se zúčastnili studijních cest v roce 2010, ale podíleli se také na realizaci studijní cesty islandského a norského partnera do České republiky a dalších souvisejících akcí. Tajemnice města Benešov, starosta a místostarosta města Benátky nad Jizerou se v rámci projektů uskutečněných v roce 2010 zúčastnili pořádaných konferencí nebo přijali islandskou a norskou delegaci ve svém městě apod. Významným způsobem se zasloužili o to, aby nový projekt vznikl, a vytipovali vhodné aktivity, které zajišťují, že přínosy projektu mají pozitivní dopad nejen na přímo zapojené účastníky, ale také na veřejnost a pracovníky veřejné správy.

Na základě výše uvedených zkušeností vznikl **společný záměr obou municipalit realizovat projekt zaměřený na oblast „zeleného úřadování“**, jehož nositelem bylo město Benešov a partnery město Benátky nad Jizerou a islandská společnost Environice.

Velmi vhodné bylo počáteční **přesné definování rolí obou českých partnerů**, jež vyústilo v uzavření **partnerské smlouvy**, ve které byly jednotlivé oblasti velmi detailně popsány (specifikace jednotlivých aktivit projektu, určení počtu osob, které se za jednotlivá města do projektu zapojí apod.). Součástí smlouvy byly také zcela konkrétní závazky aktérů (např. že účastníci cest budou sepisovat příklady dobré praxe, že na každém úřadě bude vyvěšen jeden ekokodex a také, že studijní cesta islandských odborníků bude realizována v blízkosti měst zapojených partnerů a řada dalších důležitých ustanovení). Doporučujeme, aby partnerská smlouva byla vždy sepsána **zcela konkrétně a věcně**. Svůj velký význam mělo sestavení **projektového týmu**, který byl složen z pracovníků obou úřadů, jež se podíleli na jednotlivých aktivitách. Díky této skutečnosti zapojení aktéři přijali projekt za svůj a nasadili síly, aby veškeré činnosti byly řádně připraveny.

Další důležité poznatky z přípravy a realizace projektu: byly **vhodně zvoleny jednotlivé aktivity projektu**, protože všechny se zcela konkrétně a prakticky dotýkaly provozu a činnosti úřadů a jsou přenositelné do dalších spolupracujících institucí, ale také mezi širokou veřejnost a do dalších oblastí veřejné správy. Byly dobře zvoleny i **výstupy projektu**, které mají trvalý charakter a mohou zajistit dlouhodobé přínosy projektu – kodex, umístěný na veřejně přístupných místech, brožura – tištěná i elektronická forma. V přípravné fázi by měla být věnována pozornost i **podrobnému rozpisu činností**, které se budou muset během přípravy projektu vykonat, a ty shrnout v tzv. seznamu potřebných činností. Seznam bude nutné průběžně kontrolovat a označovat již zajištěné činnosti. Během celé realizační doby projektu je nutná operativní **komunikace se zahraničním partnerem**, a to i nad různými detaily. Nebát se jej oslovit a konzultovat s ním jednotlivé plánované postupy, využít znalosti místního prostředí a nechat si doporučit vhodné hotely, dopravní kanceláře apod. Doporučujeme vždy v dostatečném předstihu začít komunikovat se společností, která bude zajišťovat letenky. Čím dříve začnete letenky obstarávat, tím více můžete ušetřit finančních prostředků. Jako velmi vhodné se ukázalo uspořádání **průzkumu stávajícího stavu ekologického chování zaměstnanců úřadů** na počátku projektu. Pracovníci byli ihned do projektu zapojeni, bylo zcela jasné definováno nosné téma projektu, na které se mohli během dalších fází projektu soustředit a sbírat potřebné zkušenosti. Při přípravě studijní cesty pro islandského partnera je výhodné zvolit dobrou návaznost jednotlivých exkurzí, nezapomenout na časovou rezervu a zajistit hotely, které jsou v blízkosti sledované studijní trasy.

Workshop v přírodní škole Náttúruskóla Reykjavíkur
(foto: Emilie Pilátová)

Studijní cesta do České republiky

Studijní cesty do České republiky se zúčastnila 8 členná delegace představitelů veřejné správy Islandu, a to v termínu 13.8. – 18.8.2011. Program byl zaměřen na výměnu zkušeností pro oblast péče o životní prostředí s preferencí oblasti tzv. „Zeleného úřadování“. Účastníci navštívili v rámci 4 celodenních exkurzí lokality Jižních a Středních Čech, zúčastnili se workshopů na institucích veřejné správy a v technických zařízeních s ekologickým programem, podařilo se zorganizovat tripartitní mezinárodní workshop za účasti islandských, norských a českých expertů.

Seznam islandských expertů – účastníků české studijní cesty

- Stefán Gíslason, ředitel společnosti Environice, Borgarnes
- Eygerður Margrétardóttir, ředitelka MA21 v Reykjavíku
- Halla Thorhallsdóttir, tajemnice města Gardur
- Birgir Haraldsson, technický ředitel ve městě Sandgerði
- Margrét Júlía Rafnsdóttir, předsedkyně komise pro ochranu životního prostředí a dopravu ve městě Kopavogur
- Tómas G. Gíslason, vedoucí odboru životního prostředí ve městě Mosfellsbaer
- Inga Sigrun Atladóttir, členka zastupitelstva města Vogar
- Magnus H Gudmundsson, učitel přírodopisu, Gerðaskóli, Gardur

Sobota 13.8.2011

Islandská delegace přiletěla ve večerních hodinách na letiště v Praze v Ruzyni, kde byla přivítána tajemnicí města Benešov Mgr. Bc. Miluší Stibůrkovou. Na společné večeři proběhlo představení islandských účastníků projektu a oficiální zahájení studijní cesty.

Neděle 14.8.2011

10:30 ČEZ Slapy – prohlídka vodní elektrárny

12:00 návštěva města Sedlčany

15:00 program zaměřený na téma **udržitelný cestovní ruch – oblast hradu Orlík a Zvíkov**

Program začal prohlídkou Vodní elektrárny Slapy. Průvodce pan Jiří Hovorka, který je provozním pracovníkem v elektrárně, provedl delegaci celým objektem elektrárny. Vodní dílo bylo projektováno již před 2. světovou válkou jako první článek vltavské kaskády. Výrobu elektřiny zajišťují 3 Kaplanovy turbíny. Exkurze byla zajímavá, členové delegace měli řadu otázek, které byly, díky odborné fundovanosti průvodce, zodpovězeny na velmi dobré úrovni.

Další zastávkou bylo město Sedlčany. Město je přirozeným centrem oblasti Středního Povltaví, které má dobré podmínky pro aktivní rekreaci – Vodní nádrž Slapy, rozmanitá krajina, více jak 100 km cyklotras, tradiční kulturní a sportovní akce. Na radnici islandské hosty přijal pan starosta Ing. Jiří Burian, který řídí město již od roku 1990. Město má 8000 obyvatel a městský úřad zaměstnává 70 zaměstnanců. Město má pro zajištění některých činností zřízenou samostatnou organizaci – Technické služby města Sedlčany, která zajišťuje svoz a likvidaci odpadů, údržbu zeleně a veřejného osvětlení a další činnosti. Pod město spadá 23 obcí, pro které Sedlčany vykonávají některé činnosti státní a veřejné správy. V oblasti odpadového hospodářství se město muselo vyrovnat s uzavřením skládky koncem roku 2007.

Byla postavena překládací stanice, ve které jsou velkoobjemové kontejnery, a ty se odvázejí 20 km od města na skládku ve Voticích. Likvidace separovaného sběru probíhá tak, že se vozí do společností, ve kterých je odpad likvidován. Recyklaci a odvoz doplácí město. Náklady na likvidaci nebezpečného odpadu hradí město, ale 50% získává zpět od společnosti, která nebezpečný odpad vykupuje. Důležitou součástí setkání byla prezentace činností, které město vykonává, aby snížilo náklady provozu úřadu a jejich dopad na životní prostředí (změna topného systému, zateplení budov, separace odpadu, úsporná opatření, ekologické způsoby provozu úřadu). Návštěva proběhla ve velmi přátelské, ale zcela konkrétní a odborné atmosféře. Další zastávkou byla návštěva kulturních a přírodních památek, při které islandská delegace získávala informace o zajištění udržitelného cestovního ruchu, otevřenosti památek pro návštěvníky, o poskytování potřebných informací, o zajištění čistoty a sběru odpadu v historicky a přírodně cenných lokalitách, podpory cestovního ruchu, využití transportu apod. Delegace navštívila zámek Orlík, kde si prohlédla park a vnitřní prostory zámku. Pro cestu do další lokality byla zajištěna přeprava lodí, která hosty odvezla od zámku Orlík na hrad Zvíkov. Studijní den byl zakončen v Táboře, kde se delegace ubytovala a druhý den pokračovala v plánovaném programu.

Příklady dobré praxe

- Sedlčany - město je čisté a pěkné
- Sedlčany - město třídí odpad a minimalizuje jeho množství
- město Sedlčany má vedoucí postavení ve třídění odpadu a v používání autobusů a automobilů na plyn
- velké množství kontejnerů na tříděný odpad, které jsou blízko u sebe (maximálně 200 metrů od každé domácnosti)
- Vodní elektrárna Slapy – technické řešení, fundovaný výklad

Islandské delegaci se nejvíce líbilo

- dobré řízení města Sedlčany, město usiluje o zavádění environmentálních praktik do provozu úřadu
- místní úřad v Sedlčanech dělá mnoho dobrých věcí pro ochranu životního prostředí

Pondělí 15. 8. 2011

- 9:30** přijetí na radnici v Táboře, prohlídka města
14:00 návštěva ekocentra Záchraná stanice, Centra ekologické výchovy Votice a areálu Farmy Čapí hnízdo u Olbramovic

Delegace byla přijata ve starobylých prostorách radnice, přímo v sídle matričního úřadu, tajemníkem městského úřadu Ing. Lubošem Šrámkem a vedoucím odboru životního prostředí Ing. Janem Fišerem. Tajemník úřadu představil prezentaci na téma

Islandská delegace v Sedlčanech (foto: Alžběta Jilečková)

Ekologicky šetrný provoz z pohledu městského úřadu, město a ekologie. Jejím obsahem bylo Zelené úřadování v provozu organizace, podrobněji bylo představeno provozování Městské dopravy na pohon CNG a připravovaný projekt - vozidla na CNG autoparku Městského úřadu v Táboře. Účastníci projektu dále navštívili Sběrný dvůr Klokoty. Současná podoba sběrného dvora vznikla rekonstrukcí v roce 2010-2011 za přispění dotace z fondu EU. Celkové náklady činily 30 mil. Kč, město doplácelo celkem 6 mil. Kč. Toto zařízení je oficiálně prezentováno jako nejlepší sběrný dvůr v Jihočeském kraji. Následovala prohlídka Parku u Popraviště. Jde o bývalou malorážkovou střešnici, která byla součástí kasáren. Za 2. světové války sloužila jako popraviště, na kterém nacisté zastřelili v letech 1942-43 celkem 160 osob. V parku se nacházejí cizokrajné dřeviny a hřiště s atraktivními hracími prvky. Revitalizace proběhla v pěti etapách v letech 2006 - 2009 a bylo proinvestováno 30mil. Kč. Většinu nákladů hradilo město Tábor, z dotací EU bylo získáno 11,5mil. Kč. Delegaci byl představen model města pro zlepšení péče o zeleň. Odpoledne proběhla návštěva střediska Ochrany fauny ČR ve Voticích, kde byla průvodkyní Bc. Lucie Spálenková, která přiblížila činnost Ochrany fauny ČR, předvedla expozici živočichů s trvalými handicapy. Návštěvníci si navzdory deštivému počasí se zájmem vyslechli příběhy jednotlivých zvířat. Celá exkurze byla zakončena zhlédnutím právě probíhající výstavy „Těžíme hliník z našich domácností“ v budově Centra ekologické výchovy. Poté si islandská delegace prohlédla areál Farmy Čapí hnízdo u Olbramovic, ve kterém byl 1. července 2011 zahájen provoz nově vybudovaného ekocentra spadajícího pod neziskovou organizaci Ochrana fauny ČR. Ekocentrum v „Labyrintu zvířat“ poskytuje nejen domov handicapovaným divokým zvířatům a ptákům, kteří z různých důvodů nemohou být vráceni zpět do volné přírody, ale také se zde můžete setkat „tváří v tvář“ s některými druhy zvířat hospodářských. Ubytování bylo zajištěno na bývalém statku ve Všetcích.

Příklady dobré praxe

- Tábor - provozování městské dopravy na pohon CNG, příkladná moderní a detailní separace odpadů Sběrného dvora Klokoty, propojení historie, péče o životní prostředí a vyžití občanů – Park U Popraviště
- Ekocentrum – propojení systému péče o handicapované živočichy s formou poznávání a učení – exkurze a vzdělávací programy pro mládež – naučné stezky

Islandské delegaci se nejvíce líbilo

- připravovaný projekt města Tábor pro vozidla na CNG autoparku Městského úřadu v Táboře
- systém propagace turistické destinace města Tábora na bázi historických událostí regionu – středověk – období husitství
- umístění dětského hřiště mimo bytovou zástavbu – nenarušování veřejného pořádku
- demonstrativní začlenění systému péče o handicapované živočichy do programu domácí turistiky
- rozvíjející se nová forma druhu turistiky – agroturistika na farmě ve Všetcích

V Táboře s tajemníkem Ing. Lubošem Šrámkem (foto: Ing. Jan Fišer)

Úterý 16.8.2011

- 9:00 exkurze do Sběrného dvora Technických služeb a.s.
- 9:45 přijetí na radnici v Benešově
- 10:30 návštěva firmy BAEST Machines & Structures, a.s. v Benešově
- 14:00 program zaměřený na téma zavádění ekologicky příznivých metod v provozu organizací dlouhodobě spolupracujících s městem Benešov - Státní zámek Konopiště, Muzeum motocyklů v Konopišti
- 19:00 mezinárodní workshop za účasti islandských, norských a českých představitelů veřejné správy ve Všetvicích

Studijní den začal návštěvou Sběrného dvora Technických služeb s.r.o., společnosti zřízené městem Benešov. O výstavbě a chodu zařízení informovali Ing. Roman Tichovský, místostarosta města a pan Bohumil Rataj, ředitel společnosti. Zařízení slouží pro sběr vybraných komodit odpadů od občanů města Benešov a v malém množství z okolních obcí, ale také jako shromaždiště odpadů a prostor pro překládání vybraných druhů odpadů do velkoobjemových kontejnerů. Dvůr byl vybudován za přispění dotací EU z Operačního programu Životní prostředí, a to v poměru 90% z dotace a 10% spoluúcast města. Celková hodnota projektu byla 6 705 540 Kč. Dle potřeby a/nebo po dosažení transportního objemu jsou jednotlivé odpady a materiály odváženy ke zpracování oprávněným subjektům, a to především do areálu v Příbyšicích. Zde se nachází třídící linka na komunální odpad, třídící linka na plasty a papír, skládka a bioplynová stanice dceřiné společnosti BIO Servis Benešov s.r.o., kde mají Technické služby s.r.o. 35% podíl. V prostorách areálu byl zorganizován brífink se zástupci regionálního tisku – Benešovského deníku.

Delegaci se dostalo v dopoledních hodinách oficiálního přivítání ze strany vedení města v čele s panem starostou Ing. Jaroslavem Hlavničkou. Hosté si prohlédli radnici, historické centrum Benešova a byli vedoucí úřadu Mgr. Bc. Miluší Stibůrkovou seznámeni se „Zeleným úřadováním organizace“ přímo v budově úřadu.

Poté byli Islandčané s doprovodem přijati ve firmě BAEST Machines & Structures, a.s., jedná se o výrobní a obchodní strojírenský podnik se širokým výrobním programem. Vyrábí se zde ocelové konstrukce, stroje pro stavebnictví, stavební jeřáby, betonárky, ministavebnice čerpací stanice na pohonné hmoty, nadzemní čerpací stanice, sila, tlakové nádoby a jiné. Činnost podniku představil formou anglické prezentace manažer pro rozvoj obchodu a prodeje Ing. Vladimír Kalach. Velmi se diskutovalo o problematice nebezpečných látek a jejich ekologické likvidaci. Dlouholetá zkušenost umožnila společnosti rozšířit výrobní program o náročnější výrobky pro energetiku a ekologii, jako jsou tlakové nádoby, filtry, separátory, čiřiče, nerezové nádoby a zařízení a akumulární nádrže.

V odpoledních hodinách byl program zaměřen na aplikaci metod „Zeleného úřadování“ v subjektech, které dlouhodobě a úzce spolupracují s městem Benešov. Uskutečnila se návštěva státního zámku Konopiště a návštěva JAWA muzea motocyklů na Konopišti. Zde byl zorganizován brífink pro místní týdeník Jiskra.

Na státním zámku Konopiště je realizován Projekt „Zelené úřadování“ na základě centrálního pokynu od nadřízeného orgánu státní správy – Národního památkového ústavu (subjekt státní správy). Při zajišťování provozu této významné historické památky jsou uplatňovány procesy, které jsou environmentálně vstřícné např. restaurování starodávného nábytku je prováděno pouze ekologickými prostředky, pro úklid a údržbu jsou používány ekologické čisticí prostředky (vazba na provoz zdejší čistírny odpadních vod), používá se úsporný systém osvětlení, a to i do historických lustrů, pokud to technický stav a forma osvětlení dovoluje, ve všech prostorách je zaveden ekologický systém vytápění – prostory státního zámku – elektřina, objekty a skleníky Růžové zahrady – plyn.

Malé Muzeum motocyklů sídlí v areálu památkově chráněného objektu zámku Konopiště a na pronajatém pozemku města Benešov. Při návštěvě byla demonstrována dobrá spolupráce soukromého subjektu a municipality na ochraně a péči o životní prostředí a aplikace forem „Zeleného úřadování“ v podnikatelském subjektu. Společnosti byla svěřena péče a údržba o zeleně

a parkovou úpravu okolí. Muzeum sídlí v zrekonstruovaném bývalém objektu města, který je citlivě začleněn do turistického komplexu.

Příklady dobré praxe

- umístění sběrného dvora blízko centra města – užší vazba na občany, lepší dostupnost, vyšší efektivita využívání dvora
- systém Zeleného úřadování na MěÚ Benešov – třídění odpadů, efektivní systém tisku, systém vytápění, osvětlení, vozového parku, zelené nakupování
- systém vzdělávání a péče o zaměstnance prostřednictvím dotací EU, ekologická likvidace odpadů ve firmě BAEST Machines & Structures, a.s.
- budování naučných stezek v areálu zámku a parku Konopiště – propojení historických událostí s ochranou a poznáním přírody (zejména se zaměřením na dendrologii)
- schválený projekt města Benešov pro realizaci v období let 2011/2012 – Ekologický vláček s plynovým pohonem – turisty bude přepravovat z Konopiště do Benešova – 50% prostředků z národních zdrojů České republiky
- zorganizování mezinárodního workshopu islandských, norských a českých představitelů veřejné správy, využití stejného termínu realizace souběžných projektů na území České republiky k výměně zkušeností

Islandské delegaci se nejvíce líbilo

- město Benešov je skvělé město s hrdými členy úřadu, kteří jsou ochotni nabídnout lidem to nejlepší, co je možné
- samospráva města Benešov a jeho přístup k životnímu prostředí
- financování výstavby Sběrného dvora – minimální spoluúčast města – pouze 10%
- středověká a novodobá architektura v centru města – propagace v rámci turistiky
- umístění obou budov MěÚ v Benešově v centru na náměstí
- rezervační systém služeb pro občany na MěÚ v Benešově
- nově zrekonstruovaná Obřadní síň na MěÚ v Benešově – květen 2011
- návštěva výrobních prostor a obrovský záběr exportní politiky společnosti BAEST Machines & Structures, a.s.
- doprava turistů v areálu zámku Konopiště – turistický vláček na ekologický pohon
- využití tradice nejznámější značky motocyklů v ČR jako turistické atrakce – přímo v regionu sídlo výrobce – Týnec nad Sázavou
- tradice a jedinečnost místního týdeníku Jiskra – velký prostor, který byl věnován realizaci projektu „Zelený úřad“

Středa 17.8.2011

- 10:30** přijetí na MěÚ Benátky nad Jizerou
- 12:30** návštěva Čistírny odpadních vod v Mladé Boleslavi
- 15:00** návštěva skanzenu Přerov nad Labem

Čtvrtý exkurzní den začal návštěvou Města Benátky nad Jizerou, ve kterém islandskou delegaci přivítal starosta města Jaroslav Král, místostarosta RNDR. Pavel Štifter a Miroslav Kochman, pracovník odboru životního prostředí a odpadového hospodářství. Starosta města představil polistopadový vývoj města a ukázal výsledky práce v oblasti životního prostředí. Město Benátky patřilo mezi města s největším znečištěním ovzduší v České republice. Vedení města dlouhodobě usiluje o ochranu životního prostředí v mnoha směrech – ochranu ovzduší, vody, zlepšování dopravní situace, snižování energetické náročnosti budov a vytváření nových zelených ploch a rekultivace stávající městské zeleně. V další části byly představeny projekty, které získaly podporu ze strukturálních fondů EU a také budoucí záměry města. Město za posledních 20 let investovalo z různých zdrojů do ochrany životního prostředí částku 2 mld. Kč. Byla zde vybudována průmyslová zóna. Město zainvestovalo sítě a komunikace a pak rozprodalo pozemky jednotlivým podnikatelským subjektům. Dnes v průmyslové zóně funguje asi 14 společností, které vytvářejí

cca 750 pracovních míst. Islandské kolegy zaujal rozsah činnosti, které město vykonává, schopnost získávat finanční zdroje a především rozsáhlé a systematické řešení zeleně ve městě.

Tajemník města seznámil islandské hosty s aplikací záměrů „Zeleného úřadu“ – úsporná opatření v oblasti spotřeby energie, papíru, snižování náročnosti veřejných budov a zavádění environmentálního vzdělávání mezi nejširší vrstvy obyvatel města.

Program delegace pokračoval návštěvou čistírnou odpadních vod v Mladé Boleslavi. Cílem vybudování této ČOV bylo aplikací moderní technologie a postupů zajistit vysokou účinnost odbourávání organického znečištění, dusíku a fosforu. ČOV pracuje na principu mechanicko - biologického čištění. Systém je složen z nádrže regenerace, anaerobní, denitrifikace a nitrifikace a dalších dílčích částí ČOV. Dále jsou součástí objektu strojně-technologické a elektro-technologické části včetně nového systému měření, regulace a řízení procesů čištění odpadních vod. Navržená kapacita ČOV je 50360 ekvivalentních obyvatel.

Studijní den byl zakončen návštěvou skanzenu v Přerově nad Labem, ve kterém byla představena celá expozice, ale také způsoby využití areálu (použití přírodních materiálů a jejich upotřebitelnost v současnosti, environmentální vzdělávání, kulturní akce, podpora tradic, inspirace z historie).

Příklady dobré praxe

- ochrana historických budov a čištění vody v čistírně odpadních vod
- dobrá praxe v Benátkách nad Jizerou - nakládání s odpady, obnova brownfields a čištění odpadních vod
- Benátky nad Jizerou jsou nejvyspělejší z navštívených měst, co se týče přístupu k životnímu prostředí
- moderní a skvěle fungující systém čištění odpadních vod v Mladé Boleslavi
- v krátké době se Benátky nad Jizerou změnily ze znečištěného města bez zeleně v překrásné a dobře organizované město
- trvalý zájem o snižování ekologické náročnosti provozu města Benátky nad Jizerou a jeho spolupracujících subjektů
- přirozená a vlastní iniciativa občanských sdružení v Benátkách nad Jizerou v oblasti EVVO

Islandské delegaci se nejvíce líbilo

- profesionální a systematický přístup k řešení problémů v oblasti životního prostředí v Benátkách nad Jizerou

Čtvrtek 18. 8. 2011

9:00 návštěva Botanického ústavu Akademie věd ČR v Průhonicích

14:30 odjezd do Prahy Ruzyně na letiště a odlet na Island

Poslední den pobytu islandské delegace v ČR byl zahájen návštěvou historické budovy zámku a Botanického ústavu Akademie věd ČR v Průhonicích. Tam delegaci přijal RNDr. Petr Petřík, pracovník oddělení geobotaniky. Areál zámku a zámecké zahrady byl v roce 2010 zapsán na seznam UNESCO jako součást památkové oblasti hlavního města Prahy. Islandští hosté měli možnost si prohlédnout reprezentativní prostory zámku, ale také výzkumná pracoviště. Zkoumá se zde historie a rozvoj přírody, spolupracují tu archeologové, přírodovědci i historici. Organizace je zapojena do mezinárodních projektů (usazení stromů, přenos stromů z Asie do Evropy a naopak, invazivní druhy, ekologie), ale také do národních záměrů – návrat přírody do uhelných pánví Mostecká apod. RNDr. Petr Petřík je současně zastupitel Města Čelákovice a pracuje jako člen komise pro ekologii. Představil hlavní problémy, se kterými se město potýká – likvidace těžkých kovů po průmyslové výrobě, znečištění Labe, snaha o zavedení environmentálně přátelské výroby ve městě – zavedení lepších a šetrnějších technologií. Město dlouhodobě spolupracuje s podnikatelskými subjekty a snaží se, aby při jejich činnosti byly využívány moderní technologie, které méně zatěžují životní prostředí ve městě. Velká pozornost byla věnována otázce environmentálního vzdělávání. Město spolupracuje s Domem dětí

a stromy. Jde o mezinárodní soutěž znalostí o stromech. Pokud děti dobře splní své úkoly, mohou si zasadit a adoptovat jednotlivé stromy ve městě. Po prohlídce zámku následovala prohlídka zámecké zahrady a seznámení s plánem péče a údržby této významné lokality.

Poslední částí studijní cesty byla krátká prohlídka centra hlavního města a v 14:30 hodin delegace odjela na letiště.

Příklady dobré praxe

- propojení systému výzkumu s využitím a prezentací historických prostor
- „adopce“ stromů ve městě Čelákovice místními dětmi

Islandské delegaci se nejvíce líbilo

- prohlídka památky na seznamu UNESCO
- systém environmentálního vzdělávání – soutěž Děti a stromy
- spolupráce archeologů, přírodovědců i historiků v oblasti péče o životní prostředí

Studijní cesta na Island

Studijní cesty na Island se zúčastnila 20 členná delegace představitelů veřejné správy měst Benešov a Benátek nad Jizerou, a to v termínu 10. – 15.9.2011. Město Benešov bylo nositelem projektu. Program byl zaměřen na výměnu zkušeností pro oblast péče o životní prostředí a zelené úřadování. Účastníci navštívili v rámci 4 celodenních exkurzí lokality okolí hlavního města Reykjavíku a jihozápadní pobřeží ostrova, zúčastnili se workshopů na institucích veřejné správy a v technických zařízeních s ekologickým programem. Na přípravě projektu se významně podílel Stefán Gíslason, ředitel islandské společnosti Environice. Projekt byl podpořen v rámci Blokového grantu „Fond technické asistence“ Finančního mechanismu EHP/Norska.

Seznam českých expertů – účastníků islandské studijní cesty

Za město Benešov:

Ing. Tomáš Heřmánek, vedoucí odboru životního prostředí MěÚ Benešov
Ing. Jan Hrachovský, člen rady města Benešov, předseda Komise rady města Benešov
Tomáš Podhola, místostarosta města Benešov
Blanka Raudová, předseda Finančního výboru města Benešov
Květoslava Říhová, vedoucí odboru správních věcí MěÚ Benešov
Mgr. Miluše Stibůrková, tajemnice MěÚ Benešov
Ing. Iva Tichovská, vedoucí odboru výstavby a územního plánování úřadu MěÚ Benešov
Libuše Tříšková, vedoucí odboru obecní živnostenský úřad MěÚ Benešov
Mgr. Blanka Tulachová, vedoucí oddělení sociálně právní ochrany dětí MěÚ Benešov
Pavel Vohralík, vedoucí odboru dopravy MěÚ Benešov
Mgr. Magda Zacharieva, právník MěÚ Benešov

Za město Benátky nad Jizerou:

Karel Bendl, ředitel Správy městských lesů
Antonín Cekota, ředitel Technických služeb
Miroslav Kochman, referent životního prostředí, odpadového hospodářství
Jaroslav Král, starosta města Benátek nad Jizerou
Ing. Alena Kratochvílová, vedoucí Odboru správy majetku a rozvoje města
Marek Mařík, tajemník Městského úřadu v Benátkách nad Jizerou
RNDr. Pavel Štifter, místostarosta města Benátek nad Jizerou
Monika Šumichrastová, kulturní referent

Sobota 10. 9. 2011

Sobota byla věnována plně transportu na Island, nejprve letem Praha – Kodaň a poté Kodaň - Keflavik. V podvečerních hodinách přiletěla česká delegace na islandské letiště v Keflaviku. Den byl zakončen návštěvou Modré laguny.

Příklady dobré praxe

- využití geotermální energie pro moderně vybavené, zcela jedinečné a atraktivní, koupaliště, kde teplota vody dosahuje 37-39°C
- využití přírodních surovin pro léčebné, kosmetické a dekorativní účely (řasy, křemité bahno)
- výroba elektřiny v geotermální elektrárně (horká pára pronikající na povrch roztáčí turbíny, které vyrábějí elektřinu)
- „zelené provozování“ hotelu – využití termálních pramenů k vytápění a jako užitkové vody (sprchování, splachování WC, praní), systém výměny ručníků – selektovat pouze zašpiněné ručníky, aby se nepraly zbytečně všechny), třídění odpadů v hotelu
- pohon autobusu, který dopravoval českou delegaci - BIODIESEL

České delegaci se nejvíce líbilo

- atraktivita přírodní zajímavosti Modrá laguna – naprosto jedinečný přírodní úkaz
- marketingový systém turistické destinace – brožury, turistické předměty, regionální výrobky

Neděle 11. 9. 2011

Program byl zaměřený na získávání informací o udržitelném cestovním ruchu a zpřístupnění nejvýznamnějších přírodních památek v rámci turistického ruchu. Realizace neformálních přístupů environmentálního vzdělávání u přírodních lokalit a posouzení celkové vstřícnosti vůči návštěvníkům. Obě města Benešov i Benátky nad Jizerou usilují o zlepšení svého postavení jako destinací cestovního ruchu v rámci České republiky, ale i za jejími hranicemi, a proto je pro ně důležité získávat zkušenosti z jiných turisticky zajímavých lokalit.

Navštívené lokality

- národní park Thingvellir, Apavatn – termální lázně, vodopád Gullfoss na řece Hvítá, Gejzír a horké prameny Haukadalur
- vodopád Vid Faxe, luteránský kostel ve městě Skálholt, kráter Kerið, Hveragerði – vesnice s geotermálními prameny

Česká delegace v NP Thingvellir (foto: Emilie Pilátová)

Na Islandu jsou všechny významné přírodní lokality, které účastníci navštívili, zcela volně přístupné návštěvníkům. Neplatí se žádné vstupné a ani parkovné. Všechny lokality jsou vybavené informačními tabulemi, na kterých jsou poskytovány informace v islandštině i angličtině. Takřka na všech informačních panelech jsou umístěny přehledné mapy s vyznačením důležitých lokalit. Významná místa jsou vybavena informačními centry, která poskytují potřebné informace a vytváří zázemí pro turisty.

Příklady dobré praxe

- naučné, interaktivní, turistické tabule u všech zajímavostí
- bezbariérový přístup, zabezpečení nebezpečných přístupových míst
- čistota toalet a zabezpečení zázemí u turistických cílů
- přístupnost největších atraktivit Islandu pro všechny
- maximální využití islandské přírody k propagaci ostrova za účelem získání návštěvníků z celého světa

České delegaci se nejvíce líbilo

- využívání programů, které podporují dostupnost cestování pro všechny sociální skupiny

Pondělí 12. 9. 2011

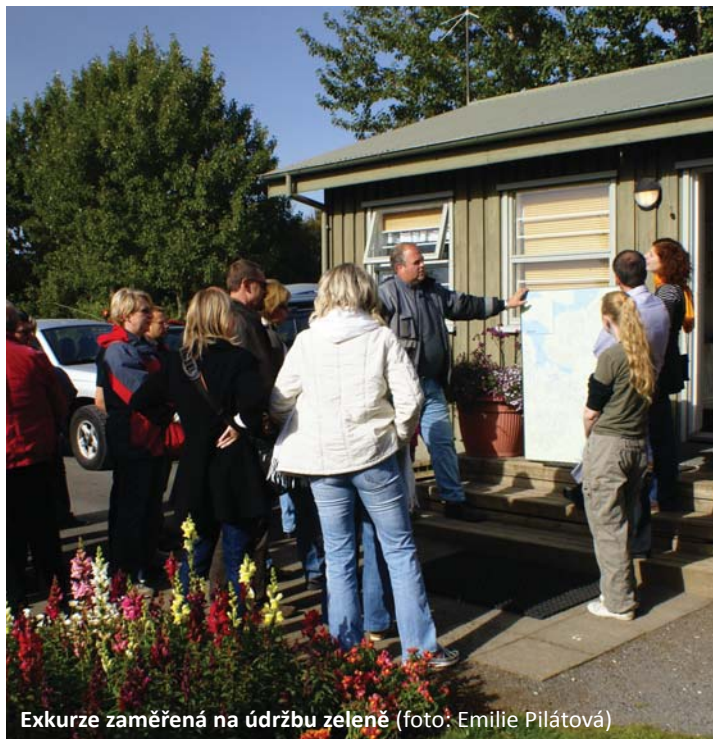
- 9:00 přijetí a prezentace na radnici v Reykjavíku
- 12:00 návštěva botanické zahrady v Reykjavíku
- 14:00 návštěva společnosti Verkþækistöð 2 Ártúni/Garðyrkján
- 16:00 návštěva přírodní školy Náttúruskóla Reykjavíkur

Během dopoledního workshopu byly představeny následující programy a projekty:

1) Projekt European Green Capital - Zelené hlavní město Evropy představila Eygerður Margrétardóttir, ředitelka MA21 v Reykjavíku. Žádost města Reykjavík o titul byla předložena v lednu 2010 a usilovala o to, aby se Reykjavík stal Zeleným hlavním městem Evropy buď v roce 2012, nebo 2013. Tato iniciativa v EU funguje již od roku 2006. Jejím cílem je zviditelnit města, která se dobře starají o životní prostředí a usilují o trvale udržitelný rozvoj. První město, které bylo vybrané, byl Stockholm pro rok 2010 a druhé město je pro rok 2011 Hamburg. Hlavní podmínky nutné pro předložení žádosti: město musí mít buď 200 000 obyvatel, nebo být hlavním městem některé evropské země. Kritéria, která musí být v žádosti naplněna: dobré výsledky v oblasti ochrany ŽP, stanovené cíle v oblasti udržitelného rozvoje a v oblasti ekologie, město jako dobrý příklad pro jiná města.

2) Pakt starostů - Covenant of Mayors - Město Reykjavík přijalo rozhodnutí o účasti na tomto Paktu v květnu 2010. Jde o iniciativu EU v oblasti ochrany klimatu a energie, ve které je doposud zapojena 2490 municipalit. Hlavním tématem je snížení používání osobních automobilů, která způsobují znečišťování ovzduší a spolu s dalšími opatřeními tak snížit podíl skleníkových plynů o 20% do roku 2020.

3) Fond ELENA - Fond založený ve spolupráci EK a Evropské investiční banky, aby pomohl municipalitám v trvale udržitelném rozvoji. Program se může využít na projekty, při kterých je využívána ekologická energie.

Exkurze zaměřená na údržbu zeleně (foto: Emilie Pilátová)

4) Ekologicky šetrné nákupy - Téma přednesl pan Helgi Bogason, manažer divize nákupu. Pro město se ročně realizují nákupy zboží za stovky milionů EUR. Nyní jsou všechny nákupy prováděny ve spolupráci s odborem životního prostředí, který hodnotí jejich dopad na životní prostředí. Do projektu je zapojeno cca 1000 zaměstnanců z úřadu, škol a dalších organizací. Projekt je inspirací i pro privátní firmy. Ekologické nákupy jsou velmi racionální řešení, nakupují se ekologicky šetrné výrobky.

5) ISO 14001 - Zavedení certifikátu přednesl pan Guðmundur B. Friðriksson, ředitel městské kanceláře pro spotřebu a odpad. Na úřadě v Reykjavíku i v některých jiných institucích je zavedeno ISO 14001.

6) Zelený krok - Projekt přednesla paní Salome Hallfreðsdóttir, koordinátorka projektu „Green steps in Reykjavik“. Do projektu je zapojeno 8000 zaměstnanců. Cílem projektu je zvýšit dobrý pocit zaměstnanců a zlepšit prostředí, ve kterém zaměstnanci pracují, snížit náklady provozu města, ocenit ty, kteří v oblasti životního prostředí něco podnikají, být dobrým příkladem pro ostatní.

V rámci krátké polední exkurze do botanické zahrady v Reykjavíku byla delegaci představena botanická zahrada, její uspořádání, historie a poslání. Průvodkyní byla paní Hildur Arna Gunnarsdóttir, vedoucí pro vzdělávání.

Následovala exkurze do společnosti Verkbækistöð 2 Ártúni/Garðyrkjan, která se zabývá zpracováním biologicky rozložitelného odpadu a údržbou zeleně. Společnost získala certifikát ISO 14001. Delegaci byla v praxi předvedena přijatá opatření, která pomáhají snížit dopad provozu na životní prostředí. Zde podali informace Guðmundur B. Friðriksson, ředitel městské kanceláře pro spotřebu a odpad, Gunnsteinn Olgeirsson, ředitel pobočky a Hildur Björk Einarsdóttir, zaměstnanec pobočky.

Posledním pracovním programem byl workshop zaměřený na EVVO v přírodě. Manažerka přírodní školy Náttúruskóla Reykjavíkur Helena Óladóttir delegaci ukázala praktické příklady her a dalších aktivit, prostřednictvím kterých se islandská mládež učí poznávat a chránit přírodu. Škola je také držitelem Zelené vlajky.

Příklady dobré praxe

- zajímavé a podmětčné prostředí – environmentální výuka v přírodě, zážitková pedagogika; děti cvičí paměť, barvy a učení je v přírodě, což má význam i pro zvýšení imunity městských dětí
- pěkné prostředí v areálu „technických služeb“ – květiny, uklizený areál
- radnice – kvalitní zázemí pro zaměstnance
- ekologické nákupy či subdodávky, spolupráce s odborem životního prostředí – přemýšlení nad délkou použitelnosti, cenou, likvidací výrobků
- snaha omezit automobilovou dopravu v hlavním městě a pohon aut úřadu – vodík
- motivační program pro zaměstnance – ekologické chování – finanční bonusy (doprava do zaměstnání), osobní přístup zaměstnanců pro zlepšení životního prostředí
- snaha snižovat množství používaných nebezpečných chemických látek
- zapojení úřadu do různých evropských programů, projekt Zelený krok
- snaha o zlepšování ŽP i v podmínkách, kde je ŽP nadstandardní
- velká a intenzivní snaha města, potažmo celé země o vstup do EU

České delegaci se nejvíce líbilo

- inspirativní návštěva školy v přírodě
- rozsáhlé iniciativy hlavního města a země podporující zapojení do struktur EU

Úterý 13. 9. 2011

- 9:00 návštěva města Mosfellsbaer, odpadové hospodářství
- 10:00 návštěva chráněné oblasti v okolí řeky Varmá
- 13:00 návštěva města Kopavogur, prezentace: zelený úřad
- 14:00 návštěva muzea přírodní historie Kopavogur
- 15:00 exkurze do přírody
- 16:30 návštěva geotermální elektrárny Hellisheidi

Starosta města Haraldur Sverrisson přivítal českou delegaci a představil své město jako municipalitu, která se nachází velmi blízko přírody, ale i hlavního města. Město má 8800 obyvatel a patří tak na sedmé místo mezi islandskými městy (rozloha města je 220 km²). Lidé se sem hodně stěhují, aby využívali výhody, které poskytuje malá vzdálenost od hlavního města a zároveň blízkost přírody. Ve městě sídlí významní zaměstnavatelé - továrna na zpracování vlny, chov kuřat (klecový a volný chov), rehabilitační centrum). Kombinují se zde prvky města a vesnice (mořské pobřeží, mokřady, řeky, kopce, výběhy pro koně, golfová hřiště). Město vstoupilo již v roce 2001 do Místní Agendy 21. V letech 2006 -2010 byl zpracován plán pro oblast životního prostředí. V roce 2008 byl zvolen nový koordinátor pro MA21 a byla ustanovena místní akční skupina pro MA21. V roce 2008 poprvé dostali občané možnost vyjádřit se k některým problémům. V roce 2009 byl obnoven a odsouhlasen strategický plán pro MA21 na roky 2009 – 2020. Tento plán se každoročně aktualizuje. V roce 2011 byla vypracována strategie ochrany životního prostředí stanovená pro pracovníky úřadu (4 základní oblasti – používání papíru, třídění odpadu, transport a energie).

Řeka Varmá samotná a její blízké okolí je zařazeno v územním plánu jako chráněná a rekreační oblast. Město se snaží, aby řeka byla čistá i v budoucnosti. Opatření na čištění povrchové vody jsou soustředěna především v nových městských částech. Řeka bývala teplá, byl na ní dokonce vystaven bazén. Po vybudování geotermální elektrárny na vyšším toku řeky se voda ochladila. Břehy řeky Varmá jsou upravovány. Řeka normálně nemá příliš vody, ale při deštích může její hladina vystoupat a ničit potrubí, sítě a poškozují břehy. Revitalizace břehů musela projít schválením, protože řeka protéká chráněnou oblastí. O všech zásazích byla informována veřejnost.

Město plánuje realizaci velkého projektu dobrodružného parku na břehu řeky. Byla vyhlášena otevřená soutěž na řešení parku. Konečná verze obsahuje cestní síť, vodní plochy, různé atraktivity pro děti, je využíváno přírodní prostředí. Projekt financuje pouze město. Rozloha parku bude 10-20 ha.

V rámci plánu MA21 je také obsažena strategie, jak zlepšit podmínky pro sportovní vyžití občanů. Některé místní školy usilují o zapojení do programu Ekoškola. Město se rozvíjí také v oblasti cestovního ruchu (označení turistických tras, koná se zde každoroční maraton). Největším magnetem je příroda, rybolov a také spisovatel Halldór Laxness, nositel Nobelovy ceny.

Příklady dobré praxe

- spojení přírodovědného muzea a městské knihovny v městečku Kopavogur
- čištění dešťové vody před vypuštěním do řeky, úprava břehů řeky
- udělování certifikátu městem těm osobám či organizacím, které se zaslouží významným činem o obnovu životního prostředí
- používání papírových kelímků při podání občerstvení na úřadech
- eko-kodex, podle kterého se řídí zaměstnanci úřadu města Mosfellsbaer
- venkovní lavička z březového dřeva, kterou vyrobili mentálně postižení občané
- Mosfellbaer: dobrá práce v rámci projektu MA21, snaha o využití potenciálu přírodních zajímavostí
- angažovanost škol v rámci projektu Zelená vlajka, pořizování ekologických služebních aut a ekologických čisticích prostředků

Nápady na nové projekty

- propojení městské knihovny s přístupným výstavním sálem a kavárnou do jednoho celku, zapojení do kulturního života města

Workshop ve městě Vogar (foto: Emilie Pilátová)

- udělování certifikátu města za přínos v oblasti životního prostředí např. školám či jiným organizacím a osobám
- vzdělávání občanů – vztah ke třídění odpadů
- využití islandských zkušeností s adventure parkem, použít některé nápady v našem prostředí
- při úpravách vodních toků řešit také jiné příčiny, které ohrožují život v toku – hnojení v povodí, úniky organické znečištění z farem (řasy), zamezit i znečištění z domácností a provozoven
- iniciovat zapojení města Benešov do MA21
- aktualizace strategického plánu města Benátky nad Jizerou směrem k využití ploch v dolnozámekém parku, prostoru v Olšinách a prostorů v bývalém VVP k rekreačním, sportovním a turistickým aktivitám
- seznámit a aktivizovat naše školy v projektu Zelená vlnka

Středa 14. 9. 2011

9:30 vesnice Vogar – zelený úřad – zaměřeno na přístup zaměstnanců

11:00 návštěva města Garður, návštěva skanzenu

13:30 návštěva města Sandgerði, mostu přes dva kontinenty, geotermální elektrárny HS Orka a gejzíru Gunnhver

Setkání ve městě Vogar bylo zahájeno prezentací učitelky mateřské školy, která seznámila posluchače se základními principy vzdělávacího a výchovného procesu v místní školce. Děti jsou aktivně zapojené do života města (péče o zeď, úklid města apod.), je kladen důraz na vzdělávání formou pozorování, realizací pokusů (ochutnat, osahat, očuchat), role učitele je především vzbudit v dětech zájem, iniciovat myšlenku, odpovídat na otázky, motivovat ke hledání odpovědí, zprostředkovat prožitek, kterým se děti učí. Hračky, kterými je MŠ vybavena, jsou programově pořizovány pouze z přírodních materiálů, mají dlouhou životnost. Ve školce je celkem 95 dětí a 21 učitelů. Další prezentující byl učitel biologie na základní škole ve městě, jedné z nejstarších škol na Islandu. ZŠ navštěvuje 200 žáků a celkem 40 zaměstnanců. Škola je více orientovaná na vzdělávání v přírodovědných předmětech. Součástí výuky je často terénní vyučování. Škola aplikuje program Ekoškola. Obsahem prezentace bylo představení programu, eko-kodexu a ekotýmu. Nakonec představila město paní starostka. Prezentovala jeho hlavní problémy, ale i strategické cíle, mezi které patří snížit počet aut ve městě, sružit nakupování, nekosit trávu či vysadit a udržovat ovocné stromy místo okrasných.

Ve městě Garður českou delegaci přivítala tajemnice města, která byla také účastnicí české cesty připravené pro islandskou delegaci. Místem setkání byla lokalita, která tvoří výběžek do moře, na kterém jsou postavené dva majáky. Tato část moře byla v minulosti velmi nebezpečná pro lodě, které sem připlouvaly. Jeden z majáků měří 28 m a je největší maják na Islandu. V místě je instalována také stará rybářská loď - je volně přístupná pro veřejnost, každý si jí může prohlédnout. Loď tvoří zajímavou turistickou atraktivitu upravenou tak, aby zde návštěvníci mohli strávit více času. Velmi zajímavá a poutavá byla exkurze do muzea rybářství, které bylo založeno v roce 1994 a pro veřejnost otevřeno v prosinci 1995. S realizací muzea začali ve staré stáji a postupně se prostor rozšiřoval o další budovy. V oblasti jsou instalované naučné tabule, které nejen popisují celou oblast a její výjimečnost, ale seznamují také s faunou a florou území.

Ve městě Sandgerði proběhlo krátké přivítání na radnici. Starostka města seznámila přítomné se snahami města, které muselo vybudovat záchranné hráze, aby moře neničilo pevninu. V roce 2010 získali ocenění jako oblast, které se aktivně věnuje pěstování nových dřevin. Velmi významná je pro ně spolupráce se zemědělskou univerzitou, se kterou pracují v oblasti výsadby stromů. Sazenice získávají z Aljašky, Faerských ostrovů, Finska a zemědělská univerzita pro ně pěstuje vlastní sazenice. Snaží se

vytvářet stále zelenější město a celou oblast. Následně probíhala terénní exkurze po okolí města, návštěva mostu přes kontinent, kde je možné sledovat oddalování zemských desek, dále gejzír Gunnhver, který byl částečně zpřístupněn návštěvníkům. V této oblasti se zkoumá možnost vybudovat nové geotermální elektrárny.

Exkurze byla zakončena návštěvou hydroelektrárny Reykjanesvirkjun a Muzea Země. Elektrárna vyrábí 100 MW ve 2 parních turbínách a je velmi specifická tím, že neexistuje žádná jiná elektrárna, která by byla poháněna tak silným tlakem jako je tato a žádná elektrárna není chlazená mořskou vodou. V hloubce 2500 m v zemi je 14 vrtů a nachází se zde voda o teplotě 300°C, která má stejný podíl soli jako mořská voda. Muzeum je velmi interaktivní. Expozice ukazuje vše – jak se energie získává a následně využívá, a to nejen na Islandu, ale po celém světě. Spojení elektrárny a muzea se ukázalo jako velmi dobrý marketingový nástroj a počet návštěvníků se zvýšil. Jsou zde umístěné zajímavé interaktivní prvky – simulace zemětřesení, panel s ukázkou spotřeby energie jednotlivých spotřebičů, plastická expozice o sluneční soustavě, člověk a energie, mapy, které ukazují významná naleziště ropy, uhlí a zemního plynu apod.

Příklady dobré praxe

- vesnička Vogar – organizace komunitního života od předškolního věku do seniorského věku, multifunkční sál
- práce s dětmi v MŠ, využívání všech smyslů k poznávání přírody a výchova k zodpovědnosti za chování v přírodě
- iniciativa samosprávy stát se „městem ke sněžení“ – pouze ovocné stromy
- rozložitelné sáčky do odpadkových košů vyrobené z kukuřice
- méně sečou (nechávací přírodní stav) – méně plastů na zabalení sena
- omezit veřejné osvětlení (léto úplně, zima zkrátit)
- třídění odpadu se věnují již předškoláci

Nápady na nové projekty

- spolupráce při dodávání sazenic dřevin z ČR na Island, při budování parků provádět osvětu pro znalost nově zasazených dřevin
- zkrácení doby svícení veřejného osvětlení, výsadba rostlin k jídlu po městě
- pomoc města při budování dalších expozic v oblastním muzeu

Čtvrtek 15.9.2011

Poslední den byl věnován návratu do České republiky.

Kodex environmentálně šetrného chování zaměstnanců

Na jaře 2011 proběhla v obou partnerských městech analýza ekologicky šetrného chování pracovníků městských úřadů. Bylo osloveno 52 zaměstnanců MěÚ Benešov, MěÚ Benátky nad Jizerou, škol a zdravotnických zařízení. V rámci průzkumu byly posuzovány jednotlivé oblasti hospodaření subjektů, a to spotřeba kancelářských výrobků, služeb, energie a vody, ale také nakládání s odpady, kancelářskou technikou a zkušenosti s tzv. „zeleným nakupováním“. V oblasti spotřeby energií byly připraveny otázky na způsob vytápění a osvětlení, možnosti regulace otopného a osvětlovacího systému. V oblasti šetření vodou šlo o zmapování technologické vybavenosti pro úspory spotřeby vody a využívání teplé vody. U kancelářské techniky bylo zjišťováno dodržování zásad pro efektivní provoz kancelářské techniky. Velká část průzkumu byla věnována hospodaření s papírem a kancelářskými potřebami, a to zejména v oblasti jejich spotřeby a plnohodnotného využívání. V oblasti zacházení s odpadovým materiálem bylo zkoumáno, v jakých oblastech je odpad produkován (balené vody, složitě balené zboží), ale rovněž byly sledovány způsoby třídění odpadu nabízené přímo na pracovišti. S touto oblastí velmi úzce souvisí oblast „zeleného nakupování“

a znalost jednotlivých ekologických značek. Celkové vyhodnocení výsledků analýzy ekologicky šetrného chování bylo umístěno na webových stránkách obou partnerských měst. Anketa byla připravena v souladu se strategickými dokumenty, které jsou platné na světové, evropské i národní úrovni:

- nakupování produktů s ekoznačkami ve veřejné správě - Akční program pro životní prostředí EU (usnesení č. 1600/2002/EG)
- rozvoj prodeje a užívání ekologicky šetrných výrobků - usnesení vlády ČR č. 720/2000

Anketa byla podrobně vyhodnocena. Výsledky ukázaly, že v řadě případů je environmentální chování zaměstnanců obou úřadů na velmi vysoké úrovni (hospodaření s elektrickou energií, vodou apod.). V oblasti šetření s energií by mohlo být dosaženo výrazně lepších výsledků, ale opatření jsou závislá na velkých investicích (výměna oken a dveří, tepelná izolace budov, instalace hliníkových fólií za radiátory, instalace automatických spínačů, nákup teploměrů) apod. Stejný druh poznatků je také v oblasti hospodaření s vodou - další úspory mohou nastat až při zavedení opatření, která jsou finančně náročná (instalace perlátorů vody, dávkovačů vody na spláchnutí WC apod.). V oblasti využívání kancelářské techniky jsou principy šetrného chování uplatňovány dostatečně. Ve spotřebě papíru byly nalezeny rezervy. Doporučení pro zlepšení této oblasti: začít více využívat recyklovaný papír, tisknout až 4 strany na jeden list, zvažovat každou vytištěnou stránku. Poznátky v oblasti odpadu: více si všímat, jak je pořizované zboží zabalené, pečlivě vzniklý odpad vytrídít, omezit nákup balené vody v plastových lahvích. V oblasti nakupování posuzovat jednotlivé nákupy nejen z hlediska ceny, ale také z hlediska dopadu na životní prostředí (životnost, obaly, omezení dopravy – kupovat zboží od místních dodavatelů, kupovat výrobky vyrobené z ekologických materiálů). Na základě výsledků ankety a společných diskusí v rámci workshopů, které se uskutečnily na úřadech obou zapojených měst, byl připraven Kodex environmentálně šetrného chování zaměstnanců. Tento postup byl zvolen proto, aby kodex všichni zapojení přijali za svůj a usilovali nejen o jeho naplňování, ale také o šíření uvedených zásad mezi další spoluobčany. Každé město má vlastní kodex - velkoplošnou tabuli, na které jsou všechny zásady vytištěny, a jež se nachází na městských úřadech v místech, která jsou přístupná široké veřejnosti. Kodexy byly v elektronické podobě umístěny na webových stránkách obou municipalit* a na dalších webech (např. Enviweb.cz, Deník veřejné správy**). V kodexu jsou zahrnuty ty nejdůležitější zásady pro oblast ekologicky šetrného chování, které byly pracovníky úřadů vytipovány a potvrzeny získanými poznatků ze studijních cest.

* www.benesov-city.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.aspx?id_org=219&id_dokumenty=4517; www.benatky.cz/uploads/modules/kh/document/ekokodex-benatky-pdf-70.pdf

** www.enviweb.cz <http://www.enviweb.cz/clanek/urban/89255/zamestnanci-mestszych-uradu-v-benesove-a-v-benatkach-nad-jizerou-se-ridi-eko-kodexem>;
<http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6517508>

Závěr

Snaha o uplatňování ekologicky šetrného chování zaměstnanců je v obou municipalitách dlouhodobým cílem, o tom svědčí postupně zavádění opatření směřujících k úsporám energie, vody, kancelářských výrobků a další. Města se plánovaně zapojují do různých projektů, prezentují své úspěchy, zvažují a realizují investice do úsporných opatření. Jedním z cílů tohoto snažení je sběr informací a příkladů dobré praxe. Všechny aktivity projektu tyto cíle a snahy nejen podpořily, ale daly jim nové podněty a inspirace. Všichni zapojení aktéři získali nové zkušenosti, ale především motivaci v tomto úsilí pokračovat a poznání, že i v jiných zemích Evropy jsou uplatňovány stejné principy, jen využívají jiné formy nebo přístupy. Obě česká města pracují na zavedení získaných podnětů, a to jak na poli organizačním, tak na poli zavádění jednotlivých opatření. Šetření s energií, vodou, papírem, ale také šetrné nakládání s odpady přinese úsporu nákladů, ale především bude mít dobrý dopad na oblast životního prostředí a municipalita se tak stávají nositeli nových myšlenek v oblasti environmentálních přístupů k hospodaření a provozu svých institucí. Města budou usilovat o přenos těchto poznatků na své spolupracující partnerské organizace a na širokou veřejnost. Všichni zapojení aktéři hodnotili projekt jako velmi přínosný, a to především díky získaným zkušenostem, nabytým poznatkům, které je možné uplatňovat při každodenní činnosti v rámci pracovního procesu, ale i v osobním životě. Každý z nich má pocit, že jeho osobní podíl na ochraně životního prostředí má smysl, a tímto je zajištěno, že se tyto myšlenky budou šířit dál. Projekt naplnil určené cíle a přinesl řadu nových zkušeností a poznatků.

Kodex environmentálně šetrného chování zaměstnanců měst Benešov a Benátky nad Jizerou

ŠETŘÍME PAPIREM

Tiskneme a kopírujeme oboustranně, nejlépe 2 stránky na 1 stranu
Jednostranně potištěný papír, který již nepotřebujeme, dáváme na určené místo a používáme na poznámky

ŠETŘÍME ENERGIÍ

Zbytečně nesvítime
V topné sezoně větráme krátce a intenzivně

SNIŽUJEME MNOŽSTVÍ ODPADU

Třídíme odpad - plast a papír
Kupujeme produkty z recyklovaných materiálů
Kupujeme produkty s co nejmenším množstvím obalů
Pečujeme o vybavení a majetek pracoviště

ZBYTEČNĚ NEZATĚŽUJEME PŘÍRODU

Pokud to jde, jedeme do práce na kole nebo jdeme pěšky
Uvědomujeme se, že přírodní zdroje jsou vyčerpatelné

INFORMUJEME VEŘEJNOST

Jdeme vlastním příkladem
Kodexem se řídíme i doma

Brožura byla realizována jako součást projektu „Zelený úřad“, který byl podpořen v rámci Blokovaného grantu „Fond technické asistence“, Finančního mechanismu EHP/Norska.